



**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 26. april 2007 truffet vedtak i

Sak nr: 22/07 (arkivnr: 200700255-30)

Saken gjelder: Klage fra A på sorenskriver B ved X tingrett, tidligere konstituert sorenskriver C ved X tingrett og sorenskriver D ved X tingrett.

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Rita Sletner
Frode Sulland
Inger Lise Gjørsv

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2

Vedtak:

1. Den delen av klagen som retter seg mot sorenskriver B og tidligere konstituert sorenskriver C avvises.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver D.

Innledning:

Ved brev av 14. februar 2007 har A inngitt klage på dommere ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt sorenskriver B, som ved brev av 1. mars, 30. mars og 18. april 2007 har avgitt uttalelse. Klagen er videre forelagt tidligere konstituert sorenskriver C og nåværende embetsleder ved X tingrett, sorenskriver D. De har avgitt uttalelser av henholdsvis 12. og 26. mars 2007. Klagen er supplert ved A's brev av 14. mars, 10. april og 14. april 2007.

Saksfremstilling:

Klagen gjelder X tingretts behandling av sak om dødsboskifte, der offentlig skifte ble åpnet i august 2004. A er arving i boet. Saken har vært behandlet av sorenskriver B og tidligere konstituert sorenskriver C.

Advokat E var oppnevnt bostyrer. Boet ble avsluttet og utlodning foretatt den 6. juni 2006.

Klager – A - har i hovedsak vist til følgende:

Etter at det var avholdt to skiftesamlinger i boet henvendte han seg til tingretten ved brev av 30. oktober 2004, med spørsmål om det var fremsatt ønske fra noen av loddeierne om advokat E som bostyrer, og om E's habilitet var vurdert. Han mottok et generelt svar fra tingretten som bekreftet at habiliteten ikke var vurdert.

Ved brev av 17. august 2005 henvendte han seg på nytt til tingretten med bakgrunn i bekjentskapet mellom advokat E og en av loddeierne i boet. Brevet ble ikke besvart av tingretten.

I brev av 26. juni 2006 bad han igjen om svar fra tingretten, da tingretten var rette vedkommende til å svare på spørsmålene som han hadde stilt. Dette var det tredje brevet han skrev vedrørende spørsmålet om habilitet. Grunnen til brevet var at tingretten hadde fremmet forslag om minnelig løsning. Dette forslaget ble han tvunget til å ta stilling til uten at retten hadde svart på avgjørende spørsmål som han hadde stilt nær to år tidligere, og fulgt opp i flere brev senere. Heller ikke på denne henvendelsen fikk han svar. Med den korte svarfristen som var gitt, hadde han ikke annet valg enn å godta tingrettens løsning. Det var en ubehagelig avgjørelse å ta, i en situasjon hvor han ikke visste om hans rettsikkerhet ble tilfredsstillende ivaretatt.

Han ba i brev av 22. november 2006 om hjelp fra Y statsadvokatembeter. I deres svarbrev av 8. desember 2006 oversendes materialet til X tingrett som rette vedkommende. Pr. januar 2007 har han ennå ikke fått respons fra tingretten på dette.

Brev av 29. januar 2007 er siste henvendelsen så langt. Denne henvendelsen er heller ikke besvart.

Selv har han ved enhver anledning besvart tingrettens henvendelser umiddelbart.

Han mener dommeren har utvist manglende ansvar ved å ikke besvare hans brev.

Da saken ble fremmet i juli 2004 ble det opplyst at sorenskriver B skulle ha saken. Hans henvendelser til tingretten utover de som nevnes i klagen er besvart av sorenskriver B. B

bekrefter at han har mottatt og lest hans henvendelser om bostyrers habilitet. B burde på tross av oppgitte fravær hatt rikelig med tid til å gi svar.

Sorenskriver B opplyste i første uttalelse at han har sendt brevet av 17. august 2005 til bostyreren. I sin andre uttalelse skriver B at han ikke har sett brevet. Dersom dette er riktig er dette det andre av de sentrale brevene han har sendt X tingrett som de mener er blitt borte under forsendelsen. Han oppfordrer Tilsynsutvalget til å innhente oversikt over journalføringen i saken.

Han har i brev fra tingretten av 29. mars 2007 fått opplyst at brevet av 26. juni 2006 ikke sees å være mottatt der. Han har derfor bedt postens kundeservise søke etter brevet.

De siste henvendelsene som ble gjort sies å være mottatt av tidligere konstituert sorenskriver C og sorenskriver D. Også disse to har forsømt å svare på hans henvendelser. Dette er for ham en viktig sak, som det må forventes at tingretten tar alvorlig. Etter hans skjønn må sorenskriver B bære hovedansvaret for saken. Det viser seg at også de to andre dommerne har hatt befatning med saken.

Innklagede – sorenskriver B - har i hovedsak vist til følgende:

Han var sykmeldt fra 8. februar 2006 og har siden ikke vært på jobb. Før dette avviklet han ferie fra 12. januar 2006. Han hadde videre 21 dager ferie i september 2005 og 14 dager i november 2005. I hans fravær var konstituert tingrettsdommer C embetsleder ved tingretten. Hun var også konstituert fra 12. januar 2006 til 31. oktober 2006. Fra 1. november 2006 var D konstituert sorenskriver.

Etter å ha snakket med bostyreren og førstekonsulent F ved X tingrett, og i tillegg gått gjennom saksdokumentene har han blant annet uttalt følgende:

Advokat E hevder at han aldri har hørt at det har vært habilitetsinnsigelser mot ham. Han har hatt mye kontakt med A, men han har aldri nevnt noe om manglende habilitet.

A har skrevet direkte til X tingrett ti ganger underveis i bobehandlingen. I tillegg fikk retten gjenpart av alle brev han skrev til bostyreren. Dette resulterte i at han i brev av 11. februar 2005 skrev til A at alle henvendelser i dødsbo der det er oppnevnt bostyrer skal skje til denne. Til tross for dette har både han og tidligere konstituert sorenskriver C svart ham flere ganger om spørsmål han har reist, dog ikke om inhabilitet.

Han er usikker på hva som er skjedd med brevet av 17. august 2005. Han er ikke sikker på å ha sett det. Det naturlige ville være om habilitetsspørsmålet ble forelagt bostyrer av arvingene. Bostyreren kunne etter å ha avgitt uttalelse forelagt saken for retten.

Han møtte A under odelstakst i boet 10. mai 2005. Verken A eller hans advokat sa noe om at bostyrer kunne være inhabil.

Purrebrev av 26. juni 2006 og kopi av statsadvokatens brev av 8. desember 2006 er datert etter at han sluttet ved tingretten.

Innklagede – tidligere konstituert sorenskriver C - har i hovedsak vist til følgende:

Hun oppfatter at klagen gjelder manglende svar på brev fra A, og manglende avklaring av bostyrers habilitet.

Hun var konstituert tingrettsdommer ved X tingrett fra 28. august 2005 til 10. februar 2006, og deretter konstituert sorenskriver fra 10. februar 2006 til 1. november 2006.

Dette innebærer at det brevet hun burde hatt kjenneskap til var brevet til X tingrett av 26. juni 2006, hvilket hun ikke kan huske å ha sett eller lest. Dette kan ha sin forklaring i at brevet er mottatt av X tingrett i hennes sommerferie i slutten av juni 2006.

Hun kjenner derfor ikke til saken, og er avskåret fra å uttale seg ytterligere vedrørende klagen.

Generelt opplevde hun at det var innarbeidet gode rutiner ved X tingrett, og at det var en selvfølge at brev og henvendelser ble besvart. I dette tilfellet har det antakelig skjedd et sammenfall av uheldige omstendigheter, noe som er å beklage.

Innklagede – X tingrett ved sorenskriver D - har i hovedsak vist til følgende:

Han ble konstituert sorenskriver 1. november 2006 ved X tingrett.

Av sakens dokumenter fremgår det at sorenskriver B besvarte A i brev av 4. november 2004. Tidligere konstituert sorenskriver C har i brev av 21. mars 2006 bedt bostyrer om en nærmere redegjørelse over flere spørsmål i saken. Dette ble besvart av bostyrer dagen etterpå.

A's brev av 29. januar 2007 og oversendelsen av 8. desember 2006 fra Y statsadvokatembeter er ikke besvart av X tingrett. Han beklager dette. Han har nå iverksatt rutiner ved domstolen som skal hindre at slike henvendelser forblir ubesvart. Retten vil svare på henvendelsene så snart faktum er brakt på det rene. A er også tilbudt et møte for gjennomgang av saken.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd. Dette krever med andre ord at dommeren kan bebreides.

Det følger av domstoloven § 237 fjerde ledd at "Dommeren må klages inn for Tilsynsutvalget innen tre måneder etter at forholdet som er grunnlag for klagen fant sted, eller etter at klageren ble kjent med eller burde vært kjent med dette forholdet". Imidlertid gir samme bestemmelse anledning for utvalget til å ta en disiplinærsak opp til behandling etter klage eller av eget tiltak, forutsatt at det ikke er gått mer enn ett år siden forholdet fant sted. Loven er formulert slik at dette er en adgang utvalget har, etter vurdering på fritt grunnlag. Klager kan ikke påberope seg noen rett til behandling av klagen etter denne bestemmelsen. I forarbeidene til bestemmelsen (Ot.prp. nr 44 (2000-2001)) uttaler

departementet (s. 179) om dette spørsmål at utvalget bl.a. kan "vektlegge om klager hadde rimelig grunn til å oversitte fristen". Videre legger departementet til grunn som en forutsetning for å ta en forsinket klage til realitetsbehandling, "at klagen er fremsatt så snart det forhold som umuliggjorde eller sterkt vanskeliggjorde klagen er opphørt".

En klage kan ikke tas til behandling dersom klagen er fremsatt mer enn ett år etter at det påklagede forhold fant sted. Denne fristen er absolutt og gjelder uten unntak.

Tilsynsutvalget legger til grunn at klagen for det første retter seg mot sorenskriver B for hans befatning med saken, fra offentlig skifte ble åpnet i august 2004 og frem til 12. januar 2006. Etter dette tidspunkt har sorenskriver B ikke vært i arbeid ved X tingrett. Klagen er fremsatt ved brev av 14. februar 2007, dvs. mer enn ett år etter at sorenskriver B avsluttet sin behandling av saken. Under henvisning til den absolutte ettårsfristen jf. domstolloven § 237 fjerde ledd, må den delen av klagen som retter seg mot sorenskriver B etter dette avvises.

For det andre oppfattes klagen også å rette seg mot tidligere konstituert sorenskriver C for hennes behandling av saken etter at hun overtok den fra B, og frem til bobehandlingen ble avsluttet i juni 2006. Denne tidsperioden ligger i all hovedsak innenfor ettårsfristen, men klagefristen på tre måneder er derimot utløpt. Utvalget må derfor vurdere om det er grunnlag for å behandle denne delen av klagen av eget tiltak.

Et sentralt moment i denne vurderingen er klagens art og omfang. Anførlene som retter seg mot C er i første rekke manglende svar på A's brev av 26. juni 2006. Anførlene om manglende svar på tidligere henvendelser kan også tenkes å rette seg mot C, dersom det legges til grunn at hun hadde ansvar for å besvare disse fra det tidspunkt hun overtok saken. Selv om det var av stor betydning for A å få svar på sine henvendelser, kan ikke utvalget se at forholdets art og omfang i dette tilfellet er tilstrekkelige argument for å ta saken til behandling av eget tiltak.

Andre momenter som kommer i betraktning er årsakene til at fristen er oversittet, og lengden på fristoversittelsen. Utvalget kan ikke se at det foreligger noen holdepunkter for at klagen ikke kunne vært satt fram på et tidligere tidspunkt. Videre er fristoversittelsens lengde ikke ubetydelig. Etter en helhetsvurdering finner utvalget ikke grunnlag for å behandle den delen av klagen som retter seg mot tidligere konstituert sorenskriver C av eget tiltak. Klagen blir på dette punkt å avvise.

Klagen anses for det tredje å rette seg mot X tingrett ved sorenskriver D for den delen av klagen som gjelder manglende svar på henvendelser etter bobehandlingens avslutning. De aktuelle henvendelsene er fremsatt etter at D ble konstituert som sorenskriver 1. november 2006. Klagefristen for disse forholdene er overholdt, og denne delen av klagen blir derfor å realitetsbehandle.

Generelt bemerkes at embetslederen har det overordnede ansvar for tingrettens håndtering av henvendelser fra parter og andre personer som kontakter tingretten. Sorenskriver D har beklaget at A's henvendelse av 29. januar 2007 og oversendelsen av 8. desember 2006 fra Y statsadvokatembeter ikke er besvart av X tingrett. Han har innarbeidet nye rutiner for å forhindre at lignende forhold skal skje.

God domstolsskikk tilsier som et generelt utgangspunkt at henvendelser til domstolene skal besvares innen rimelig tid. Det er likevel ikke slik at en hver forsinkelse vil være i strid

med god domstolsskikk og kvalifisere for disiplinærtiltak. For at en domstolleder skal kunne illegges disiplinærreaksjon som øverste ansvarlige for domstolens sakshåndtering, må han være å bebreide, eksempelvis for mangelfulle rutiner.

Det er svært uheldig at A ikke har fått svar på alle sine henvendelser til domstolen. Dessuten er det ikke gitt noen nærmere forklaring på hvorfor henvendelsen ikke har blitt liggende ubesvart. Utvalget finner likevel at forholdet ikke er av en slik art at det kvalifiserer for disiplinærtiltak mot konstituert sorenskriver D. Dersom mangelfulle rutiner er årsak til at henvendelsene ikke ble bevart, kan utvalget vanskelig se at D kan holdes ansvarlig for dette. D har vært konstituert sorenskriver siden 1. november 2006, og senere utnevnt sorenskriver ved X tingrett. Han kan ikke holdes ansvarlig for eventuelle forsømmelser forut for nevnte tidspunkt. Han må dessuten innrømmes noe tid i rollen som embetsleder før det kan forventes at han griper inn ved eventuelle behov for endringer i enkelte av domstolens rutiner. Utvalget har for øvrig merket seg D's opplysning om at embetet på bakgrunn av denne saken har innarbeidet nye rutiner. Han har videre opplyst at han har tilbudt A et møte for gjennomgang av saken.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor sorenskriver D.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Den delen av klagen som retter seg mot sorenskriver B og tidligere konstituert sorenskriver C avvises.
2. For øvrig foreligger det ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor sorenskriver D.